

Recensie

Mark Vanvaeck (red.), *50 jaar Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen*. Gent: Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, 2013. 175 pp. ISBN: 978-9-0760-9995-8, € 25,-.

Rond de jaarwisseling 1962-1963 ontvangen de abonnees van *Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen* (OKV) een eerste map met documenten. Het doel staat op het titelblad vermeld: 'Inwijding tot de beeldende kunsten door reproducties, radio en televisie voorgesteld door de kultuurraad voor vlaanderen in samenwerking met de Belgische radio en televisie.' De organisatie die hier achter zit is de stichting Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, waarvan de oprichtingsperikelen al sinds 1960 spelen. Eén en ander was deels naar oorspronkelijk Nederlands model opgezet, waar in 1956 de stichting Openbaar Kunstbezit opgericht was. Deze begon in 1957 met een radioprogramma over kunst in openbaar bezit; of eigenlijk, een *radiocursus*, want een educatief of zelfs didactisch karakter stond vanaf het eerste moment voorop. In 1963 kwam er ook een tv-programma. Vanaf 1957 gaf deze stichting het losbladige *OK* uit (later *Kunstschrift*). Direct vanaf haar oprichting gaf de Belgische OKV ook een losbladig tijdschrift uit, zes mappen per jaar, verge-

zeld van uitzendingen op radio en tv. In eerste instantie ontvingen abonnees alleen reproducties, niet vergezeld van commentaar – dit om er zeker van te zijn dat men de volledige aandacht op de radio- en tv-besprekingen van kunstwerken zou richten. In de daaropvolgende jaren werd een en ander uitgebreid: in het blad neemt de hoeveelheid besproken kunstwerken, illustraties en commentaren toe en de focus wordt verbreed naar architectuur en later naar eigentijdse kunst. Stichting OKV breidt ook haar aanbod uit: abonnees krijgen een museumkaart, er komt een boekenclub, een tentoonstellingsagenda, en de stichting geeft kunstmonografieën in eigen beheer uit. En hoewel de radio- en tv-uitzendingen in de jaren '80 worden opgeheven, gaat het in de tussentijd van losbladige instructieve map tot toegankelijk kunsttijdschrift geworden *OKV* onverminderd verder. Tegenwoordig verschijnen er speciale uitgaven van OKV, vaak in meerdere talen, ter gelegenheid van geselecteerde tentoonstellingen. Deze zijn over het algemeen zeer succesvol en nog jarenlang in de museumwinkel te verkrijgen. Ook is er uitgebreide [digitale ondersteuning](#) en werkt OKV samen met soortgelijke internationale initiatieven. Het informa-

tieve karakter is gebleven, hoewel de nadruk op ‘inwijding’ is verdwenen.

Onlangs vierde het OKV haar 50-jarig bestaan met een jubileumboek. In deze – zoals verwacht mocht worden – mooi verzorgde uitgave wordt in een aantal hoofdstukken ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van het OKV en de verschillende ontwikkelingen tot nu; op de meerwaarde van OKV en op vijftig jaar vormgeving van het blad. Bovendien biedt deze bundel twee korte originele bijdragen die los staan van OKV en haar geschiedenis, maar wel thematisch passen: een artikel van kunsthistoricus Jozef Glassée over de schenkingsgeschiedenis van de grote kunstmusea in Antwerpen, Brugge en Gent (1800-1960), en een bijdrage van Joke Schauwen en Annick Schramme die ingaat op de rol van privé-verzamelaars in het (vooral Vlaamse) kunstenveld. Beide onderwerpen worden goed geïntroduceerd, maar vragen om een omvangrijkere behandeling. Alles is ruim van illustraties in kleur voorzien; aardig hierbij is dat veel illustraties uit oude edities van *OKV* komen en we reproducties van complete bladen inclusief ponsraten zien. Tussen de bijdragen staan korte felicitatie- en/of herinneringstekstjes van leden. De missie van *OKV* was (en is) educatief, en het zijn met name de tussentekstjes die duidelijk maken dat *OKV* niet alleen een tamelijk groot bereik had maar ook een diepe indruk maakte en haar doel aan te zetten tot kunstminnen zeker bereikte: ‘OKV heeft mij op weg gezet in de kunst... [en] was de aanzet tot het bezoeken van diverse musea, tot op de dag van vandaag.’ Een ander oud-lid herinnert zich met de kleurenbladen in de hand naar de radio geluisterd te

hebben; hij wijst ook nog even op het feit dat de rubriek die leert zien en begrijpen vooral bij hedendaagse kunst van pas komt.

Een boek als dit is in eerste instantie natuurlijk bedoeld voor de eigen leden, institutionele abonneementhouders, sponsors, museumbibliotheken en -winkels, en geïnteresseerden die een band voelen met *OKV* en Vlaams kunstbezit. De heldere, speelse lay-out en het vele beeld (niet meer dan een bladzijde of tien bevat alléén tekst) maakt het uitermate geschikt om op een koffietafel in te bladeren. Maar ook voor historici van tijdschriften, Vlaams (of Benelux) kunstbezit, en Vlaams kunstbeleid is het een mogelijk interessante uitgave: aan de geschiedenis van het blad, zowel inhoudelijk als in vorm wordt uitgebreid aandacht besteed in woord en beeld. Diezelfde geschiedenis geeft ook een inkijkje in Vlaams kunstbeleid, zowel van de Vlaamse en landelijke overheden en ministeries, als op het niveau van musea en privéverzamelaars en -schenkers. Tussen de regels door bieden de artikelen verder een aardige kleine sociale geschiedenis, en een hand in eigen boezem steken wordt niet geschuwd (niet alles was altijd pais en vree op de burelen van de OKV). Bovendien overheerst echter een opgewekte toon: al 50 jaar een prachtig succes, nu op naar het volgende jubileum. Kwesties zoals relevantie van een blad als *OKV*, vergrijzing van lezers- en museumpubliek, consumentisme in relatie tot erfgoed en de rol van kunsteducatie in dit digitale tijdperk worden niet meer dan lichtjes aangestipt. Hoewel jammer, is dat wellicht voor een jubileumboek zoals dit, dat zich in eerste instantie toch

in de sfeer van relatiegeschenken en *branding* ophoudt, begrijpelijk. Zoals het de uitgevers van een informatief kunstblad betaamt, weet ook deze uitgave de functies blader- en leesboek goed te combineren. Het zal in de kast van

menig levenslang OKV-lid en Vlaams-erfgoedgeïnteresseerde niet misstaan.

•> TESSEL BAUDUIN *is kunsthistorica en werkt als docent-onderzoeker aan de Radboud Universiteit Nijmegen.*